

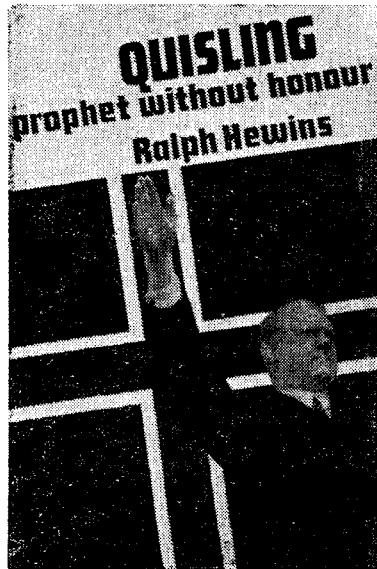
FOLK OG LAND

NR. 8 — 15. ÅRGANG

LØRDAG 16. APRIL 1966

LØSSALG 1 KRONE

„Utfallet kan einast verte oppreising!“

Redaktør Erling Seim anmelder Hewinsbiografien i FRIHUG

Det rakner som en forstår noe og hvert sted nu for de hardkokte rettssvikerne med deres leietropper av historikere og pressefolk. Disse nidkjære og utrettelige og nådeløse anklagere mot dem som så annerledes på hva som gagnet Norge og det norske folk under okkupasjonen er sakte, men sikkert blitt tvunget over i en posisjon av selvvarsvar. Nu er det de og deres følgesmenn og deres rettssvik som sitter på tiltalebenken.

Vi nevnte i forrige nummer såvidt det var en meget omfattende anmeldelse av Ralph Hewins' Quislingbiografi i månedsbladet FRIHUG. Anmeldelsen var skrevet av bladets redaktør Erling Seim, og bringer vi i det følgende noen utdrag:

If you suppress truth, if you hide truth, if you do not rise up and speaks the whole truth — then you are lesser true than truth itself.

Den manande appellen til Jack London rann meg ofte i tankane då ramaskriket mot Ralph Hewins sin Quisling-biografi — Prophet without honour — (Vanvyrd profet) braut ut i pressa, for eg hadde lenge havt ein misstanke om at dei «godkjende» framstillingane av Quisling var missvisande. Det tyktes ikkje vere sanningstrongen som låg bak den heller einerådande fordomminga av boka, men snarare ynskjet om å gøyne noko som ikkje for vel tolde dagsens lys. Korleis kunde det elles ha seg at ikkje den kategoriske fordomminga vart

fylgd av ei like kategorisk provføring mot det «falske» ved boka? Det «falske» måtte det vel være ei smal sak å avlive, so mykje historisk materiale ein rår over. Orda som justisminister Gundersen let falle på eit visst «ekspertmøte» (medarbeidrarane hans frå rettsoppgjøret si tid) 29. april ifor: «Den (boka) burde faktisk vært tiet ihjel», tente just ikkje til å svekkje inntrykket mitt. Heller ikkje det faktum at planen om å få den britiske regjeringa til å stogge boka til Hewins, fall i fisk.

Berre av samvetsgrunnar fann eg ut at eg burde sikre meg eit eksemplar av *Prophet without honour*. Det var beintfram utåleleg å tenkje på at her går titusenvis av nordmenn i alle aldrar — NS-folka og etterkomarane deira — og lid under ein mothug og vanvyrdnad som kunde vere urettferdig. Eg har aldri heilt kunna få tiltru til, eller fått samhug med den svart/kvitt-propagandaen som har vore driven heilt sidan siste verdenskrigen braut ut. Det var heller ikke råd å få noko større tiltru til rettsoppgjøret som i huj og hast vart iverksett i ein atmosfære av hat og hemnlyst.

Etter å ha lese boka til Hewins frå perm til perm, tvekar eg ikkje med å seia, at vert ikkje denne boka oversett og gjort tilgjengeleg som eikvar anna bok, vil vi — som nasjon — komme til å skjemme oss grundig ut i vide krinsar. Det er ille nok å ha øvt urett på eit tidspunkt som ikkje var det minste eigna for eit rettsleg oppgjør — men langt verre å ikkje ville vedstå seg missaka når ein sidan kom til «sans og samling». Boka til Hewins kjem truleg til å verte lesen over storparten av den vestlege verda. Amerikanarane har alt sikra seg utgjevingsretten.

Det «utiljevelege» ved Hewins er, at han har skrive for dei som ynskjer å gjere seg opp ei heilt sjølständig

meining om tinga. Boka er rett og slett usmakeleg for den som har sett seg til einsrettingspropagandaen.

Nokon heilt uklanderleg biografikar kann ikkje Hewins seiast å vere. Han tykkjест innimellom ta det litt mindre nøgje med detaljane, og kann som mange andre bladfolk vere litt uvyrden. Men elles har han uten tvil nokso omfattande kunnskapar. Han var i mange år knytt til dei to engelske storblada DAILY MAIL og DAILY EXPRESS (både konsernative) — før okkupasjonen som korrespondent i Finland og Noreg, under krigen i Noreg også som krigskorrespondent, m. a. ved Namsos. Etter kapitulasjonen arbeid-

(Forts. side 8)

VERA OREDSSON:

Svenska kyrkan i Berlin

De sorgelige rester av det gamle Berlin.

Aftonbladet gjorde för någon tid sedan försök att ge en bild av den Svenska Viktoriasamlingen i Berlin. De gav intet något sympatiskt intryck för den nationella tyskvänliga läsekretsen. Efter Aftonbladets artikel kunde man lätt komma i den villfarelsen att den Svenska Kykkan i Berlin

tjänstgjorde som samlingsplats för spioner, gömställen för förrädare och uppsamlingsplats för individer som det Tyska Riket ville slippa, men som mottogs med öppna armar i Sverige.

De upplevelser som jag mycket gärna tänker tillbaka på, härrör sig dels från Hitlerjugend, dels från den Svenska Kyrkan i Berlin. För många kan dessa två vara horribelt oförenliga, men så var det inte för mig. Det hände många söndagar att jag efter Gudstjänsten i Svenska Kyrkan fick skynda mig hem, byta om och bege mig till Ungdomsrörelsens lokaler.

Svenska Kyrkan i Berlin ligger tämligen centralt med goda förbindelser till stadens olika delar. Trots att den gör det, har man intryck av en liten oas tack vare den relativt stora trädgården som omger byggnaden. Innan huvudbyggnaden brann ned, liknade den en vanlig stor, men pampig villa. Det enda som påminde något av en kyrka, var klockstapeln, vilken fortfarande finns kvar. När jeg åter besökte platsen i augusti 1961 gav mig den «socialvärdslikenande» röda tegelstensbyggnaden ytterligare ett bevis på hur allt förfulas och rationaliseras.

Men, då ännu den stiliga villan fanns, omgärdades den från framsidan av ett järnstaket med grindar som automatiskt öppnades av en portvakt. Baksidan skyddades av en hög svensk stengårdsgårdsmur där ett par lika höga grindar krönes med

(Forts. side 7)

Foto: Nils H. Thorsen til høytidslaget som markerte 100-årsjubileet med kongelig tilstilling i Oslo. Han var født i 1888 i Kristiania, men vokste opp i Fredrikstad. Han var en av landets fremste teknologer og forskere innen teknologi og teknisk utvikling. Han var også en aktiv medlem av den teknologiske foreningen i Norge. Han døde i 1966.

Den store syndebukken

Han var en av landets fremste teknologer og forskere innen teknologi og teknisk utvikling. Han var også en aktiv medlem av den teknologiske foreningen i Norge. Han døde i 1966.

Av dagens saga

Prisdebatten i Stortinget var ikke noe muntert intermesso. Diverse A.P.-politikere gikk til storm på regjeringen fordi den ikke hadde innfridd de mange valglofter om et stabilt prisnivå. På regjerings vegne svarte statsråd Dagfinn Vaa v i k unnvikende og vaklende og gjorde en ytterst uheldig figur. Nu skulle man tro han kunne hatt atskillig å fare med overfor angriperne. Det krever unektelig en stor porsjon freidighet av A.P.-folkene å snakke om stabile priser s a m t i d i g som LO, deres tvillingbror, forlanger lønnstillegg på 16 %. Selv en 7 års skolegutt vet idag at høyere lønninger automatisk utløser høyere priser, og så er man like langt. Men A.P.-ene fortsetter ufortrødent samme linje. Man føler seg fristet til å snakke om «den trøstesløse onde sirkel i A.P.-politikernes nihilistiske ansvarssystem» for med en liten omskrivning å sitere den fhv. stornazisten i Aftenposten.

Den eneste vei ut av uføret synes å være en midlertidig lov som påbyr lønns- og prisstopp.

*

I George Orwells «1984», romanen om den uhyggelige fremtidsstaten, er det et begrep som er opphøyet til prinsipp for enhver god borger: doublethink. Igjen har utviklingen gått foran romanfatterens dristigste fantasi. Idag møter vi dobbelttenkingen på nær sagt alle områder.

En Dagbladsjournalist opptrådte nylig i Kringkastingen med et harmfylt angrep på store Osloaviser som hadde underslått en rystende skildring av amerikanernes voldsmetoder i Nord-Vietnam. Publikum har krav på å få vite fullt ut om denslags, sa journalisten, uansett hvor takknemlige vi alle er over at amerikanerne gjorde det av med Hitler og hans bande!

Vi har den mest levende erindring om med hvilken utrolig råskap og brutalitet amerikanerne avsluttet krigens dengang. Kan man glemme hvordan de slaktet ned hundretusener av fortvilte flyktninger redselsnatten i Dresden? Da de øste fosforbomber ned over kvinner og barn? Det skal godt gjøres å hevde at dette hadde noen betydning for å gjøre det av med «Hitler og hans bande.»

Typisk dobbelttenking.

Og når de protesterer mot angivelig undertrykkelse av ytringsfriheten i andre land så vet de inderlig godt at de har sine egne kjempeskorste svin på skogen.

De skriker hykkelsk opp om borgerens manglende rettsbeskyttelse i Sovjet mens de priser sin egen ufeilbarlige rettsstat. Alle vet — eller burde vite — at knapt noe land kan konkurrere med Norge når det gjelder å trampe rettstanken ned i støvet og hvor i en årekke tilsidesettelse av alminnelige rettsprinsipper var anerkjent jus i «rettsstaten».

Det vet selvsagt Dagblad-journalistene også, men det er denslags som ikke må sies høyt. Stadig dobbeltteking.

*

Broder Krestoffersen i Aftenposten (han med Ch og ph) hadde nylig en artikkel hvor han hevet seg til de store filosofiske høyder. Det var en lovprising av den åndelige frigjøring som gikk over landet under okkupasjonen og satte sin uforglemelige blomst i motstandsbevegelsen, som omfattet alle (bortsett fra de føle nazistene naturligvis).

A, disse klisjéer som stadig pusses opp og får nye valører!

Ser man nøye på brodrens hallelujaartikkelen, så blir totalintrykket at det er det mest håreisende vrøvl vi overhodet har lest om de fem lange og tunge — og det er sannelig noe som ikke sier lite. Ingen kan bedre enn vi bære vitnesbyrd om at det var smått stell med «den åndelige frigjøring». Det var vi som bar hovedbyrden i kampen mot okkupantene, i de enerverende daglige slag og trefninger for å verne norske interesser. Og de «åndelig frigjorte» gjorde ikke stort annet enn dels å bestorme oss med bønner om alskens hjelp (som de også fikk så langt det sto i vårmakt) og dels bak ryggen på oss å legge alle slags hindringer i veien. Det burde være tydelig for enhver med en noenlunde rimelig intelligeneskoeffisient at A.P.-politikerne i London spilte sitt eget høye spill. Å gjøre NS-folkene til syndebukker for deres egen svikt og mange forsømmelser var ikke annet enn et rent politisk sjakktrekk, men selv om de blandet kortene med atskil- lig dyktighet, så burde det dog ha gått opp for folk at de ganske enkelt fusket. Det er nesten ikke til å tro at de s.k. borgerlige politikere lot «eg i den grad rundbløffe, både når det gjaldt de 200 000 tyskerarbeidere og det svindelaktige «retts»-oppgjør, at de rolig satte seg ut av spillet for 20 lange år. Og selv idag våger de ikke — med få unntak — å innrømme at de ganske

enkelte har latt seg ta ved nesen. For ikke å avsløre seg selv altfor meget er de nødsaget til å være med på å opprettholde myten om

«landssvik» i de titusener tilfelle hvor det skulle synes opplagt at det dreier seg om en oppofrende patriotisk innsats. Man vet altfor vel at hvis man bare skraper bort i det møysommelig oppbygde korthus av propaganda, løgner, fortelser og fordreielse, så vil det styre sammen med et brak. Da får heller de uskyldige — de som ennå ikke er bukket under — fortsatt lide. Det er ubegripelig at de ikke forstår at rettsviket er et åpent kreftsår, at det splitter folket, umulig gjør en felles samling om fedrelandet. Det er jo ikke bare de 100 000 dømte, men deres hustruer, barn, familie som er berørt. Er det aldeles

Styrk Forbundets økonomi

Ingen har arbeidet mer for å få klarhet over «Rettssoppkjøret», dets skummelhet og bedrag, enn Forbundet for Sosial Oppreisning. Forbundet trenger derfor din støtte økonomisk som moralsk.

Enhver som direkte eller indirekte ble rammet av det såkalte «rettss»-oppkjøret i medhold av Landssvikanordningen, prov. anordn. av 15. desember 1944, er ulovlig dømt eller bøtelagt. Den prov. Landssvikanordning er ulovlig og ugyldig fra første til siste stavelse. Alle som er rammet av dette rettsvannvidd må se det som sin æres-sak å medvirke til Forbundets fortsatte drift i dets arbeid for Sannhet og Rett.

Rettssoppkjøret var det største nederlag for Norsk retts-kultur og rettsbevissthet som noen gang har funnet sted. Det hele var en politisk hevnakt, hvor hatet ble manet frem for å kunne forfölge medborgere som så rett, for derved å dekke over de faktisk skyldige som har ansvaret for katastrofen som rammet vårt land 9. april 1940 og det drama som senere ble utspilt.

I alle landets 466 kommuner må det settes i gang innsamling til Forbundet for Sosial Oppreisning for at dette kan fortsette sitt arbeid for å fremme Sannhet og Rett, og for Revisjon av «Rettssoppkjøret».

Vi nærmer oss dette mål snarere enn noen våger å tro bare vi tror på fremtiden.

Vær aktiv, for Sannhet og Rett, for Orden, Rettferd og Fred, for Revisjon av «Rettssoppkjøret».

Lomen, 26. mars 1966.

Paul J. Ring.

—o—

ÅRSMOTE

i Forbundet for Sosial Oppreisning

holdes fredag 22. april kl. 17 i GROTEN RESTAURANT, Wergelandsveien 5, Oslo.

Adgang har alle som har betalt medlemskontingent eller stønad i 1965 eller 1966.

Til behandling foreligger årsberetning og regnskap for 1965, valg på uttredende styremedlemmer m.v. På møtet vil det ellers bli redegjørelser av advokat Sverre Helliesen om hans arbeide på det internasjonale plan m.v., av Hans Jacobsen om arbeidet med å skaffe en norsk utgave av Hewinsboken m.v.

Melding om saker som ønskes tatt opp på dagsordnen må ellers være sekretariatet ihende senest 13. april.

Efter møtet blir det anledning til selskapelig samvær med servering på vanlig restaurantbasis.

*

Styremedlemmene innkalles til møte samme sted og samme dag kl. 15.

Til NRK's skolekringkasting

Skolekringkastingen 10. februar var så misvisende at det trenges korreksjon på de aller fleste punktene. tingets flertall var for å avsette både kong Haakon og hans Nygaardsvoldregjering, så burde norsk skoleungdom få vite det.

Det første skolekringkastingen burde fortelle de norske skolebarn er at engelske og amerikanske bombefly loset av norske kjent-menn bombet Laksevåg folkeskole ved Bergen og drepte ca. 200 skolebarn og lærere. Det kunne være anskuelses-undervisning om hva en har i vente av sine venner i neste krig.

Jeg bet meg merke i at det ble sagt at det var 50 mann som meldte seg som frivillige i Regiment Nordland. Det faktiske forhold er jo at det var over 7 000 nordmenn som gjorde tjeneste på Østfronten. Av dem ble over 800 liggende igjen på de blodige slagmarkene i forsvarer av Europa mot kommunismen fra øst.

Det var også 250 000 nordmenn som arbeidet frivillig på de flyplasser og festnings-verk m. v. som de tyske soldater bygget i Norge for å gi engelskmennene og deres hjelgere så varm mottagelse som mulig hvis de prøvet seg på krigshandlinger i Norge.

Når Stortingets president-skap innkalte til ekstraordinært stortingsmøte etter kapitulasjonen i 1940 og stor-

tingets flertall var for å avsette både kong Haakon og hans Nygaardsvoldregjering, så burde norsk skoleungdom få vite det.

Vi minnes også at hele den norske industri og handel drev for fulle mugger og produserte varer og solgte dem til Tyskland. Selv meget «god-nordmenn» holdt seg ikke for gode til det. Fra vår egen bygd kan fortelles om en ivrig jøssinghelt av en skole-lærer som før krigen hadde endel materialer på lager. Ingen av naboenene fikk kjøpt noe av ham, selv da stormen rev taket av huset til en familie, ble den nektet materiale. Men da tyskerne kom til stedet, bygget samme Hjemmefronthelt landgangskai til de tyske okkupasjons-tropper av sine lagrede materialer.

Det var nok litt av hvert blant de folk som opererte som nordmenn borte i London og i Sverige. Vi minnes navn som Gulosten, en gammel yrkesforbryter som også etter frigjøringen er pågropet flere ganger, Anker Rogstad, en kjent og iherdig skapsprenger, og på et annet felt Harry Lindstrøm, som nylig ble kjent skyldig av lagmannsretten i mange mislige forhold.

Dette burde også skoleungdommen få vite. Og den bør få vite at terroren fremdeles drives på så mange slags måter tiltross for at fremstående jurister både i inn- og i utland har erklært rettsfølgelsen mot NS-folkene for et grovt rettsbrudd uverdig et kulturfolk.

Kristoffer Angelsen.

Relator.

—o—

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON
Redaktører:
ODD MELSMØR, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Stoff for historikerne

Ant quislingbiografien til de herrer Riste, Skodvin og Andenæs, dette høyst objektive treklover udi det historiske villniss, har påny blitt forsiktig, meddeles det i AFTENPOSTEN. Utgivelsen angis nu til slutten av april måned, men det er vel ikke sikkert det holder denne gangen heller. Og så får da Norges utenrikstjenestemenn fortsatt rive seg i håret av mangel på argumenter mot den britiske forfatter Ralph Hewins.

Vi vet ikke hva grunnen er til disse stadige utsettelsene av dette epokeskapende verk som skal sette tingene på riktig plass overensstemmende med den autoriserte historieforfalskning. Er det mon anmeldelsene av Hewinsboken rundt omkring i britiske, amerikanske, tyske og svenske aviser som gjør det nødvendig å finne nye argumenter? Eller er det kanskje det utmerkede forsvar av sitt syn som Hewins selv har levert i FOLK OG LAND og i Sydsvenska Dagbladet, foruten i britiske aviser, som har brakt uorden i de hjemlige historikeres argumentasjon?

Det får nu være som det vil. Men, siden herrene altså fortsatt er i historisk antivirksomhet og AFTENPOSTEN forteller hvorledes oppgavene er fordelt mellom dem, så har vi noen supplerende opplysninger av nyeste datum å gi herr Riste, som jo skal skrive om opptakten til 9. april. Og siden opplysningsene stammer fra den Liddell Hart, hvis anmeldelse av Hewinsboken ellers er blitt så berømmet og utbasunert av det offisielle Norge, så vil de kanskje bli godtatt. Og ikke bare godtatt, men kanskje med tatt i Utenriksdepartementets historiekob for de engelsktalende?

Vi sikter til en artikkel av den verdenskjente britiske militærskribent i aprilutgaven av den like kjente britiske publikasjon ENOUNTER. I henhold til en omtale i DAILY TELEGRAPH for 19. mars, sier Sir Basil (Lidell Hart) om Churchill at «fra krigens første måned og fremover agiterte han for aksjon som betød krenkelse av de skandinaviske lands nøytralitet med det tenkte mål å oppnå en offensiv fordel overfor Tyskland. I en viss utstrekning innså han at dette sannsynligvis ville provosere Hitler til å foreta en forebyggende aksjon, men han arbeidet ut fra den villfarelse at vi (England) ville ha mere å vinne enn å tape ved et tysk angrep på Norge og Sverige.»

Tiltross for at disse Churchills planer og bestrebelselser bare førte til at Norge ble okkupert av tyskerne og England selv kom i en vanskelig stilling, så slår Hart fast «den historiske ironi eller ulykkeshendelse at Churchill fikk sin mulighet til den høyeste makt som resultat av en fiasko som han selv var største bidragsyter til.»

Og hvis dette ikke skulle være tilstrekkelig for den brave historiker Riste, så heter det i en nylig utkommen biografi av den tidligere australske førsteminister og ved krigsutbruddet australsk høykommissær i London, Lord Bruce of Melbourne, at han gjorde sitt ytterste for å råde Churchill fra den tapelighet å invadere Skandinavia, men forgives.

Dette bør være stoff ikke bare for herr Riste som skal skrive om forhistorien til 9. april, men også for den herr Andenæs som skal skrive om «retts»oppkjøret. Quisling ble nemlig som kjent dømt for å ha foranlediget den tyske okkupasjonen av Norge!

FARMAND og Hewins

FARMAND har i sin avkrok for «meningsfrihet» tatt inn et innlegg om «Quisling og 9. april». Forfatteren, som sier at han ikke har vært innblandet i rettsoppkjøret og ikke var medlem av NS, gjør oppmerksom på Ralph Hewins' to artikler i FOLK OG LAND med omtale av Benjamin Vogts Quislingbok. Han synes FARMAND skylder å trykke opp disse to artikler etter at bladet slapp Vogt til med en «alt annet enn oppgjødd omtale av Mr. Hewins' bok.»

FARMAND bøyer bare hodet i taus skam og har intet å bemerket til dette. Ikke engang at artiklene var tilbuddt FARMAND før de ble trykket i FOLK OG LAND, men at bladet tydeligvis ikke fant grunn til å gi Hewins spalteplass til tilsvart mot de grove angrep.

Eller skulle grunnen til at FARMAND tier om dette være den at bladet i likhet med kollegene i dagspressen gjerne vil at folk skal tro at Hewins er en like stygg «nazist» som FOLK OG LAND beskyldes for å være og at han også dokumenterer dette ved bare å skrive i «naziorganet»? Ja, vi bare spør!

Går en det største udenom, al resten mildner ej hans dom.

(Henrik Ibsen i BRAND)

Liddell Hart sier forøvrig også at «Både Churchill og Roosevelt synes å ha vært blinde for den åpenbare kjenngjerning at den fullstendige ødeleggelse av Tysklands og Japans forsvarsmakt nødvendigvis måtte gi Sovjetrussland sjansen til å dominere Europa og Asia.»

I ingen av de nevnte hensender var Quisling så blind som Churchill og hans norske etterplaprere og beundrere. Han var fullt på det rene med Churchills bestrebelselser på å trekke Norge inn i verdenskrigen og han var fullt klar over hva resultatet ville bli for Europa og Norge hvis Tyskland ble knust.

Her er i sannhet opplegg for en virkelig historiker — eller gjerne tre for vår skyld. For alt dette viser at Ralph Hewins har rett i sitt hovedsyn, dette at Quisling ingenlunde var noen forræder, men en profet.

Oppdager ungdommen løgnen og bedraget omkring okkupasjonstiden?

INTERESSANT ARTIKKEL I SKOLEAVIS

Om den eldre generasjon tydeligvis har vanskelig for å løsre seg fra den gamle krigspropagandaen, så ser det ut til at ungdommen er mere mottagelig for sannheten og virkeligheten. I skoleavisen PÅ PRØVE som betegnes som «usensurert elevorgan for handelsgymnaset, den høgre skole og realskolen» og utkommer i Haugesund fant vi i et nummer fra desember 1964, som vi tilfeldigvis kom over etterfølgende artikkel under titlen «Løgnen om aprildagene 1940»:

Salig Henrik Ibsen skrev i sin tid: «Tar De livsløgnen fra et gjennomsnittsmenneske, så tar De lykken fra ham med det samme.» Dette er i sannhet vise ord. I likhet med Gregers Werle har jeg større tro på den absolutte sannhet enn på den selvbedrageriske og eskapistiske livsløgn. Livsløgnen og selvbedrageriet finnes over alt. Etter krigen har vi nordmenn fått en ny og meget livskraftig livsløgn, som ganske sikkert før eller siden vil bli et anerkjent historisk faktum, nemlig den om Norges innsats i siste verdenskrig.

I 1940 var vårt land til de grader uforberedt både militært og ikke minst mentalt at det best kan karakteriseres som en åpenlys skandale. Vi har dessverre ikke tatt noen lærdom av disse sorgelige fakta.

De fleste er antagelig kjent med at vårt nåværende forsvar kan sies å være bra, uten at det derved er sagt at det er sterkt nok. Dette skyldes imidlertid på ingen måte vår egen innsats. Den eneste grunnen til at vi i dag har et noenlunde respektabelt forsvar er den edelmodige hjelp vi har fått fra våre allierte, og da særlig fra USA.

Svært få er derimot oppmerksomme på at vi mentalt sett står svakere i dag enn vi gjorde i 1940. Den viktigste grunnen til dette er at den generasjon som da satt ved roret, har vært så sterkt opprett med å tåkelegge sine svakheter og rene feil før, under og umiddelbart etter krigen, at enhver saklig opplysning om de faktiske forhold har vært utelukket.

Sannheten, den rene og absolutte sannhet om det som virkelig skjedde har forsvunnet bak et røyketeppet av idealisering, floskler og direkte usannheter. Følgene har da også vært katastrofale — nemlig at store deler av den norske ungdommen mangler et av demokratiets viktigste aktiva, forsvarsvaljen. En viktig grunn til denne mangelen er at vi ikke har fått vite årsakene til at Norge ble tatt på sengen i 1940.

I våre lærebøker i historie får vi nemlig det umiddelbare inntrykk at den norske befolkning ved krigsutbruddet besto av to kategorier mennesker; 99 prosent helter og 1 prosent skurker, dvs. NS-folk. Videre går det fram at lille Norge ble utsatt for et like brutal og grusomt som overraskende og uventet angrep.

Begge påstander gir et mildest talt skjevt inntrykk av de reelle forhold.

Flertallet av norske historikere og lærebokfattere har etter krigen vært svært opptatt med å finne fram til plausible unnskyldninger for den fantastiske passivitet som preget våre politiske lederes handlemåter ved krigsutbruddet. Og en får sannelig si at de langt på vei har lykkes i å påvise at den kurs m/s Norge fulgte i 1940 var den rette. Ingen av dem har imidlertid våget å framsi det som er den triste sannhet om Norges ulykke: Nemlig at vår regjering hverken var seg sitt ansvar bevisst eller sin stilling voksen.

I tiden før og omkring den tyske invasjon gjorde regjeringen Nygaardsvold så mange fadeser og feilvurderinger at det i et hvilket som helst annet land ville ført til avsettelse og vanære. Men slik ble det ikke her i Norge. Som en påskjønnelse for sine grove tillitsbrudd ble herr Nygaardsvold etter krigen tvert imot tildelt landets høyeste utmerkelse, «borgerdådsmedaljen».

Jeg skal villig innrømme at dette er harde ord. Harde, men sanne. For dem som måtte tro at denne artikken er «løgn og forbannet dikt», kan jeg bare henvise til major A. H. Langelands bok «Dømmer ikke». Det er i sannhet sjokkerende lesning.

La oss vakne opp av den dvale av selvtildfredshet vi har lullet oss inn i! Den livsløgn som historien om Norge og den annen verdenskrig gir oss, er uhyre farlig. Det som hendte i 1940, kan hende i 1965.

Kim Traavik.

Var „Det tredje rike“ en verdensbrannstifter?

Belyst ved sitater fra tysk, svensk, fransk og engelsk

VED KAPTEIN ERIK LÆRUM

GRAF JERZY POTOCKI: «I forgårs hadde jeg en lengre samtale med ambassadør Bullitt. Han reiser rundt med en hel koffert full av instrukser, forhandlinger og direktiver fra president Roosevelt, fra States Department og fra de senatorer, som hører til kommisjonen for utenrikske anliggender... (etter Paris). Innholdet av de direktiver som Bullitt anførte under vår halve times lange samtale, er følgende: 1. stimulering av utenrikspolitikken under Roosevelt ledelse, som skarpt og utvetydig fordømte de totalitære stater. 2. USA's krigsforberedelse til sjøs, til lands og i luften, som blir fremskynnet og koster den kolossale sum av 1250 000 000 dollars. 3. Presidentens avgjorte oppfatning av at Frankrike og England skulle innstille enhver form for kompromisspolitikk med totalitærstatene. De skulle under ingen form innlate seg i diskusjon om noensomhelst område-endringer. 4. En moralisk garanti for at USA ville være rede til å forlate isolasjonspolitikken og i tilfelle av krig gripe aktivt inn på Englands og Frankrikes side. USA er rede til å stille alle sine kapital- og råstoffmengder til deres disposisjon.» (Beretning til Polens utenriksminister 16/1 1939.) («Mellom Moskva og London»).

JULES LUKASIEWICZ, polsk gesant i Paris: «Kunne man på forhånd regne med USA's deltagelse i krigen på Frankrikes og Englands side, naturligvis først etter et visst forløp av tid etter konflik-

Roosevelts Europapolitikk i karikatur.

tens utbrudd. Gesant Bullitt uttrykte det slik: «Skulle det utbryte en krig, da vil vi visstelig ikke i begynnelsen delta heri, men vi vil være med på å avslutte den.»... USA råder overfor England over forskjellige og uhyre viktige tvangsmidler. Alene truslen herom skulle vel være nok.» (Politisk beretning nr. IV/4, februar 1939 til Polens utenriksminister. (Joachim v. Ribbentrop: «Zwischen London und Moskau», Leoni 1955, s. 314 ff.)

J. FORESTAL, USA-forsvarsminister: «Jeg har idag spilt golf med Joe Kennedy, (USA-gesant i London). Jeg spurte ham om hans forhandlinger med Roosevelt og Neville Chamberlain fra 1938. Han sier at Chamberlains overbevisning i 1938 hadde vært den at Storbritannia ikke rådet over noen midler til å gå i krig mot Hitler med... Hverken franskmenn eller

englendere ville ha gjort Polen til krigsårsak, hvis de ikke ustanselig hadde blitt oppfordret hertil av Washington. Chamberlain, sier Kennedy, har fastslått... at USA og... hadde tvungen England ut i krigen (forced England into the war).» (Tagebucheintragung vom 27/12 1945. — «The Forestal Diaries». New York 1951, side 121 ff.)

DR. MORRISON, utgiver av «Christian Century»: «Langt fra å være USA's krig er dette Presidentens krig. President Roosevelt begynte å innlate seg på denne krig ved innvielsen av broen i Chicago i 1937. Skritt for skritt har han fremkalt bevisstheten om sin krig i det amerikanske folk. Presidenten har i virkeligheten alt da erklært krigen. Han har nevnt fienden og snakket alt om seieren. Kongressens representerer ikke folket mere.» (Christian Century, april 1941, sitert av Sven Hedin i: «Amerika i kontinentenes kamp», 1942, s. 108.)

HARRY HOPKINS, president Roosevelt sitt personlige rådgiver: «Presidenten er besluttet på at vi sammen skal vinne krigens. Ta ikke feil av det.» (Sagt til Churchill i januar 1941. W. H. Chamberlin: «Amerikas zweiter Kreuzzug», Bonn 1952, s. 97.)

CHESTER WILMOT: «Ved vurdering av krigsforløpet fra år 1950-synspunkter har jeg ikke bare søkt å vise på hva måtte Hitler ble styrtet, men også hvorfor Stalin gikk ut av den som seierherre, hvorved Russland kom til å avløse Tyskland som den herskende makt i Europa og hvordan det lykkes for Stalin å oppnå det hos Churchill og Roosevelt, som han ikke kunne oppnå hos Hitler.» («La lutte pour l'Europe», Paris 1953, side 8.)

POLENGARANTIEN

WINSTON CHURCHILL: «Hvis den engelske regjering virkelig ønsker å gjøre noe til fredens fremme, da burde den overta føringen og på sin side påny opprulle Danzig- og korridorspørsmålet, mens de seierrike makten ennå er overlegne. Hvis ikke disse spørsmål løses, kan det ikke bestå noe håp om en varig fred.» (Underhustale, 24/11 1932, — Hans Grimm: «Warum, woher, — aber Wohin?» Lippoldsberg 1954, s. 246.)

(Forts. i neste nr.)

England mobiliserer for krig mot Tyskland.

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armeneren Jerwand Dshanian.

Vi fortsatte marsjen til fots omtrent fem kilometer uten at noen av oss krigsfanger mistet livet. Faren ble tvertimot mindre etterhvert. Og underveis ble der samlet opp fler og fler krigsfanger som hadde holdt seg skjult bak fjøs, under halmhauger og i skyttergraver. Men da vi omsider nådde frem til en liten høyde, tok skytingen til igjen som tidligere.

Bakenfor høyden var sovjetsoldater i dekning og hadde inntatt kampstillinger. På den ene siden av høyden tok tyskerne stilling, mens vi krigsfanger fikk beskjed om å leire oss i nærheten av dem og innta stilling som tilskuer til kampen som vi fulgte nøye med i. Sovjetsoldatene hadde forberedt seg til en blodig kamp, for sammenstøtet var temmelig kraftig og ingen av partene ville vike en tomme. Hele kampen minnet meg om det siste slag hvor jeg deltok, ved høyden av Semikolodets hvor jeg ble tatt tilfange, for den pågående krigsepisode hadde atskillig likhet med den forannevnte.

Den foretagsomme tyske oberst ledet kampen heltemodig. Han sto i forreste rekke blant sine soldater som endelig nådde opp til toppen av høyden hvorfra han med kikkerten tok de sovjetrussiske kampstillinger i øyen syn.

Han mestret situasjonen ganske kjapt. Han slo ut med hånden til siden, sa noe på tysk som ble gjentatt av en annen offiser som skrek så høyt at vi alle kunne høre det, og så hendte noe som avgjorde hele kamphandlingens gang. Der satt vi krigsfanger og så på hvordan tyskerne benyttet den samme taktikk som de hadde tatt i bruk overfor oss da vi ble tatt til

«Vi krigsfanger fikk ordre om å leire oss i nærheten av dem og innta stilling som tilskuer til kampen — — —»

En oppsiktvekkende bok om Nürnberg

Fra en anmeldelse av Teo Snellman i FRIA ORD

«Hovedanklager» Jackson (USA) sammen med sin sovjetkollega Pokrovskij.

*Heinrich Härtle: Freispruch für Deutschland.
Verlag K. W. Schütz, Göttingen.*

Vi har fått til anmeldelse en bemerkelsesverdig bok av Heinrich Härtle om Nürnbergrettergangen «Freispruch für Deutschland. Unsere Soldaten vor dem 'Nürnberger Tribunal'.» Det er et meget omfangsrik og vel dokumentert bok på hele 345 sider, illustrert. Særlig interessant — og også nokternt fremstillet — er det som anføres i kapitel IV «Den tysk-jødiske krig». Boken er ellers anmeldt i Rütger Esséns blad FRIA ORD av Teo Snellman og vi gjør hans ord til våre:

«Det man i sitt stille sinn har ventet på, men som man knapt har våget å tro på muligheten av etter alt som har hendt og på grunn av menneskenes ubotelige feighet og forblindelse, det har nu skjedd. For etpar tre måneder siden har det utkommet en bok som man uten overdrivelse kan kalte oppsiktvekkende. Jeg sikter til Heinrich Härtles verk «Freispruch für Deutschland. Unsere Soldaten vor dem Nürnberger Tribunal.» Vi som ikke selv er tyskere, leser ikke boken først og fremst som et forsvar for tyskerne, men ut fra det synspunkt at den gir oss en ledetråd til den historiske sannhet. Og det er ut fra dette synspunkt jeg uten å nøle anser boken oppsiktvekkende. Man leser den fra perm til perm og kan ikke unngå å gripes av dens innhold, emnets art og den inntrengende fremstillingsmåte. Efter å være ferdig med gjennomlesningen kan man

vansklig påstå at en eneste linje skulle virke mot sin hensikt i den forstand at forfatteren for enhver pris går løs på motparten bare for å forsøre og rettferdigjøre de egne landsmenn, i dette tilfelle de tyske militære. Hans bok er det tyske svaret på Nürnberg i en meget videre og dypere betydning. Det er et historisk og menneskelig dokument av varig verd.

Såvidt jeg vet er det første gang siden krigen man fra tysk hold går gjennom hele registret for å belyse bakgrunnen til, fremgangsmåten og avsigelse av dommen i Nürnberg-rettergangen. Forfatteren er dristig nok til å stille opp motpartens og den egne skyld mot hverandre uten å skjule eller tilsløre noe. Han nevner alle ting ved deres rette navn, noe allerede kapiteloverskriften angir: Shylock som dommer, domstol uten lover, hetspropaganda i rettsalen, den tysk-jødiske krig, morderne som anklagere, krigs-

Helt til det siste forsvarte marskalk Keitel den tyske Wehrmachts øre.

skyld og krigsforbrytelse. Hele Nürnberg-prosessen blir dokumentarisk avkledt (selve prosessprotokollen omfatter 16 000 sider) av en fagmann, som etter alt å dømme sitter inne med overveldende kunnskaper og som både før og etter Nürnbergrettergangen har trengt dyptere inn i årsakssammenhengen enn noen annen har gjort tidligere. Og likevel påpeker han i sitt forord at dette bare er en begynnelse fordi omfanget av materialet overstiger en enkelt krefter. «Med dette forsøk må dog begynnelsen gjøres. En hel generasjon av forskere trenges for å fullføre en slik oppgave.»

Det er umulig innenfor rammen av en kort anmeldelse å gi et tilnærmedesvis uttømmende bilde av data og perspektiv som rulles opp i Härtles bok på 345 sider. Jeg skal spesielt dvele ved selve opprinnelsen til Nürnbergprosessen, som man jo kjenner i hovedtrekkene fra før, men som trenger en rekapsulasjon når man ser på Härtles bok i sin helhet.

*

I Teheran hadde Stalin foreslått at 50 000 tyske officerer skulle skytes straks etter kapitulasjonen. Da Churchill næret visse betenkninger mot dette, klekket Roosevelt ut «vitsen» at man kunne nøye seg med 49 500! Sønnen Elliot Roosevelt jr. bekrefter denne uttalelsen, samtidig som han selv kom med den ytring at «våre soldater kommer nok til å sørge for at det ikke blir bare 50 000 krigsforbrytere, men dertil flere hundre tusen nazister.»

Tilslutt ble de «tre store» i Teheran enige om et kompromis med hensyn til fremgangsmåten: de tyske ledere skulle stilles til ansvar for et interalliert tribunal. Men allerede innen den tid hadde det i Jalta foreslåtte antall «forbrytere» som skulle likvideres blitt overskredet mange ganger i de stalinske dødsleire etter Stalingrad.

Innen tribunalet kommer istand nærer man i London visse betenkninger: Frankrike hadde behandlet Tyskland som likeberettiget inntil krigsutbruddet, og selv England hadde gjennom flåteavtalen med Hitler klart og tydelig erkjent Det tredje Rike som likeberettiget partner. Hadde ikke Lloyd George og Churchill dessuten lov-

(Forts. side 6)

Vandalene var heller ikke „vandaler“

DEN ORGANISERTE LØGN I ANTIGERMANISMENS TJENESTE ER HELLER GAMMEL

THE NORTHLANDER heter en liten publikasjon som utkommer på engelsk i Amsterdam og er organ for en sammenslutning, som heter NORTHERN LEAGUE og går inn for «pannordisk vennskap». I publikasjonens februarnummer finner vi artikler om «Yule in Sweden in the old days», «Coloured immigration and its effect on the health of Great Britain», «The days of the Gods» m.v. Medlemskap i ligaen koster 15 shilling pr. år og abonnement på THE NORTHLANDER er da inkludert. Publikasjonen alene koster 13 shilling. Adressen er: THE NORTHERN LEAGUE, P.O.B. 1796, Amsterdam, Nederland.

Som en liten prøve på stoffet gjengir vi denne artikkelen av John P. Ward i oversettelse:

«VANDALISME — DEN STORE LØGN

Myten om de nordiske «barbarer» som finner sin moderne form i den sinnsyke hetsbølge som er sloppet løs mot det tyske folk er på ingen måte ny. For lenge siden måtte våre slekninger i Skandinavia også se i øynene det samme ødeleggende hat både gjennom hånd og penn fra de kristne anglosaksere og frankere. Vikingenes gjerninger, hårde som de ofte var, ble dobbelt så ille

i de andres øyne fordi de ble gjort av «hedninger», mens de samme gjerninger utført av kristne folk ble gjort som et guddommelig kall, «ved Guds nåde», og var således tilgivelige. Men den største løgn som kanskje noensinne ble fortalt var den som skjebnesvangert ble forbundet med ordet vandalism.

Her er sannheten bare av verdi forsåvidt som den angir det STORE HAT, men da sannheten sjeldent fullbyrder sin uverdige funksjon, så er det den metodiske løgn som overtar — og som tas for sannhet av de mindre begavede brødre. Underlig nok var ordet «vandalisme» ukjent inntil året 1794 da det ble myntet av den franske biskop Gregoire de Blois da han beskrev den franske revolusjons umenneskelige ondskap og kulturelle villskap. Dette er da den bitte lille kilden fra hvilken en stor løgn flommet ut i verden og senere har forgiftet avisar, taler og historiebøker.

Den eneste historiske hendelse som bevislig gav utgangspunkt for skjellsordet «vandalisme» var vandalenes «plyndring» av Rom under deres konge Gaiserik i året 455 e. Kr. La oss først se på kjensgjerningene:

Det er riktig at vandalene sammen med sine berbervenner rettet et angrep mot Rom fra sitt kongedømme i Nord-Afrika. De plyndret Rom i 14 dage. De førte bort gull, sølv og juveler fra keiserens palass og fra de rikes hus — men dette bytte var hovedsakelig bytte som romerne selv hadde tatt under tidligere erobringer, spesielt det som ble røvet fra temp

(Forts. side 7)

For de tyske kommunister som kom tilbake i ly av de russiske bajoretter var Nürnbergdommen ikke harde nok. «Også Schacht til galgen!» het det på plakater som ble slått opp.

OPPSIKTVEKKENDE BOK - Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 5)

prist Hitler som en beundringsverdig og misunnelsesverdig leder! Hvorledes kunne man da dømme Tysklands ledende menn som simple forbrytere? Anthony Eden kommer med en «briljant» idé: forvisning til en øde øy! Hvorledes komme fra det pinlige spørsmål: anklager og dommer i samme person? Fire nøytrale land, dvs. Sveits, Spania, Sverige og Portugal kunne ha stått til disposisjon for å svare på det spørsmålet, dvs. dømme på upartisk grunnlag. Bevisste ikke stater som forsmådde en slik mulighet — «eine Weltstunde des Völkerrechts» at de hadde hevn og ikke rettferdighet i sinne? Man ville ikke stille sine egne forbrytere for retten eller overlate hvert land å dømme etter sine egne lover.

*

Da seiersmaktenes representanter senere kommer sammen i London 26/6 1945 for å legge grunnen for prosessen, blir alle betenkigheter ryddet av veien. Det betyr, som Härtle uttrykker det, at alle de rettsgrunnlag brytes ned som kulturfolken har bygget opp gjennom 1000-årig møye.

Den engelske hovedanklager David Maxwell Fyfe forklarer under konferansen, hvis forhandlinger først blir offentliggjort i 1949: «Hva vi ønsker å forhindre ved denne fremgangsmåte (dommer og anklager i en og samme person) er en diskusjon om hvorvidt handlinger innebefærer en krenkelse av folkeretten eller ikke. Vi dekreterer ganske enkelt hva som menes med folkerett slik at det ikke kan oppstå noen diskusjon om det er folkerett eller ikke.» Den russiske delegaten Nikitsjekos krav på «partijnost», partiskhet, legges til grunn for den internasjonale domstolen.

Den franske delegaten professor André våger å fremkaste spørsmålet om hvorledes det er forenlig med internasjonal statsrett å stille enkelte statsmenn og generaler til ansvar for krigsutbruddet. Dertil svarer den sorgelig berømte hovedanklager Jackson: «Jeg medgir at folkeretten er svak og ubestemt som støtte for våre anklager. Vi må ganske enkelt erklaere at de (dvs. de tyske ledere) er personlig ansvarlige.»

*

Anklagernes rolle er å assistere dommerne med å sikre en fellende dom! Dette er, sier Härtle, den bolsjevikiske skueprosessens klassiske metode. Abolutt nytt i denne sammenheng er bare det

faktum at de europeiske kulturfolks juridiske representanter fornederer seg til i sitt hevnbegjær å anvende denne «antijustis» mot et kulturfolk. Ifølge samme London-protokoll ytrer Nikitsjenko: «Vi har her å gjøre med de hovedkrigsskyldige, som allerede er dømt.» Og en måned senere ytrer han: «At nazilederne er forbrytere er allerede en fastslått kjensgjerning. Domstolens oppgave er ganske enkelt å fastslå hver enkels skyld og utmåle de straffer som er påkrevet.» Den høyeste engelske dommer Lawrence lovpriser fire år senere den russiske partijnosts funksjonelle «kyndighet og upartiskhet.»

*

Efter at alle hindringer således er ryddet unna er selv Russland med på note-ne. 200 000 lignende «domstolprosesser» planlegges. Nürnbergprosessens utallige dokumenter, angiverier og vitneforklaringer legges til grunn for alle senere prosesser mot «nazister». Eden ytrer i Underhuset: «Den største menneskejakten er igang fra Norge til de bayerske alper.» En million mennesker blir efterforsket, het-set og jaget. Men ved retter-gangen fikk man ikke lov til å nevne ett eneste ord om de millioner tyskere som fikk sette livet til under masse-bombardementene mot sivil-befolkningen og den forserte retrett fra øst. Nürnberg-rettergangen kjente bare til én slags forbrytere.

Sluttsummen av det hele ble, som Härtle sier, våpen-stillstanden mellom andre og tredje verdenskrig. Hvor annenledes hadde ikke tyskerne behandlet sine fiender. Härtle gjør visse sammenligninger. Han nevner Bismarck og Sedan i 1871, Brest-Litovsk 1917, Compiègne 1919 og 1940. Han nevner til og med tredveårs-krigen og den westfalske fred for 300 år siden «i den dunkle fortid», sammenlig-net med Nürnberg. Man kan vel stille opp hårde betin-gelser, men å fornедre og forulempe en slått fiende som det nu skjedde i fullt rampelys er forferdelig. «Efter århunder av liberalisering og demokratisering underkastes et europeisk kulturfolk en fremgangsmåte som bak den juridiske fasade intet annet er enn primitiv hevn.»

*

Man behøver knapt gjenta hva som skjedde da Dönitz, omgitt av sine ministre forsøkte å redde tyskerne i øst og samtidig verne ves-tens rett mot den fremstor-

mende røde armé. Midt under et regjeringsmøte slås døren opp, en tommy vrerer «hands up», mens andre engelskmenn roper «buksene ned». Efter en skammelig kroppsvitasjon som man på samme vis tiltemper på regjeringens kvinnelige sekretær, drives den tyske regjering halvnaken ut på gaten for definitivt å interneres. I Compiègne uttalte feltmarskalk Keitel foran de franske generaler etter Frankrikes kapitulasjon: «Frankrike har etter heroisk motstand i en rekke blodige sammenstøt blitt beseiret og har brutt sammen. Tyskland har derfor ikke til hensikt å gi våpenstillstandsbedingel-sene og forhandlingene karakteren av fornærmelser mot en tapper motstander.» Da general Huntzinger ved undertegnelsen av avtalen neste dag sa: «Herr general, De er soldat og vet hvor tungt det er for en soldat å gjøre det jeg nu kommer til å gjøre,» svarte Keitel: «Det er ærefullt for en krieger å være den beseirede. Jeg kjenner meg foranlediget til å ut-tale min aktelse for den franske soldats tapperhet. Jeg ber om et minutts taushet for dem som lot sitt blod på begge sider.»

*

Da Hitlers fredstilbud etter Frankrikes kapitulasjon var tilbakevist og Roosevelt, Churchill og Stalin hadde utvidet krigen til annen verdenskrig, stod Tyskland i fem år nesten alene mot jordens tre mektigste stater, til det måtte gi seg mot en man gedobbelt overmakt i mennesker og materiell. Eisenhower, Churchill og Stalin behandlet de underkuede som forbrytere. Efter den gang-stermessige fengslingen av den tyske riksregjering er veien klar for en hevn og tilintetgjørelselslyst som ikke er hindret av noen lov eller noen moral.

Keitel var en av dem som ble hengt i Nürnberg som simpel forbryter. Härtle, som forsvarer sitt folk og Tysklands ære, kaller Nürnberg «domstol uten lov, dommere uten rett». Da dommene var avsagt og fullbyrdet, skrev den finske dikter Hans Berndtson følgende dikt som han tilegner skalden Bertel Gripenberg, også han en kjemper for sannhet og rett:

DEN MÖRKASTE DAGEN

Det var den mørkaste dagen i de mørke dagarnes rad, den skal stå som kulmen av hat och skräck på blodiga seklers blad.

(Forts. fra side 4)

sjere videre, over høyden, fritt og uten motstand direkte inn i landsbyen ved foten av høyden. Heller ikke denne landsbyen var sluppet fri for krigens redsler. Krig og ufred hadde hele tiden rammet landsbyen og var så å si noe av hverdagen for den Kertsjinske halvøyas hundretusener. Her som overalt ellers på dette landområdet kunne man bli vitne til mengder av døde eller sårede. En del av landsbyen var totalt ødelagt. Selve hovedgaten hadde vært utsatt for et kraftig bombardemang og bombeeksplosjoner hadde mange steder dannet dype grøfter av slike dimensjoner at det var ugjørlig for vogner, enn si lastebiler å kjøre gjennom hovedgaten i landsbyen. De få soldater som var tatt tilfange, ble blandet

Man hadde verkställt med stor apparat den svartaste dom, som blev fälld — segrarnas hämnd mot en krossad stat i ett maktrus av våld och väld.

Ja visst var det ordnat på yppersta vis den granna regin bör få ros och pris — tio bakkundna slaktdjur drevos på släp till experter på galgar och rep.

Med svartkåpor, handklovar, surrade band, tio värnlösa, skymfade män bereddes nåden att dö för sitt land — men i sekler skall de gå igen!

De skall leva långt bortom plågor och död, i ljuset av tidernas flöde, högt över den nesliga stund av nöd, då de mötte som hjältar sitt öde.

Det var den mörkaste dagen i de mørke dagarnes rad, den skal stå som kulmen av hämnd och skräck på blodiga seklers blad.

Det är blott hat som går segrande fram i vår värld, förpinad, förödd — jag kände en svidande blygsel och skam att vara till mänskliga född — —

Desember 1946.)

*

Heinrich Härtles bok kan kjøpes gjennom FOLK OG LANNS BOKTJENESTE. Prisen er kr. 42,— innbundet.

sammen med oss andre fan-ger, mens de sårede ble trukket inn i husene hvor de fikk behandling og pleie av alminnelige russiske bønder og tyske sanitetsoldater.

NATTELOSJI MED VÅPEN OG MILITÆRE EFFEKTEN

Midt i gatene og ved hu-sene lå der døde. De tyske infanterister gikk rundt i husene og spurte etter egg fra sivilbefolkingen. «Russki, jaitså» — «Russki, egg,» sa tyskerne så snart vi var kommet inn i byen. — «Vi har ikke egg,» sa bøndene. «Du lyver, gi oss egg,» sa tyskerne. — «Først var bolsjevikene her,» svarte bøndene, «og de tok alt vi hadde av egg. Så kom dere tyskere og tok resten av hva vi hadde tilbake av egg. Så kom bolsjevikene igjen og forlangte at vi måtte skaffe dem egg. Og nu kommer pånny dere tyskere og krever egg igjen. Hvorledes kan vi da ha mere egg?» Tyskerne mumlet noe og oppga diskusjonen.

Kort etter ble vi krigsfanger servert aftensmat, som bestod av kaffe og brød med noen ostebiter som pålegg. Da det ble aften, tok tyskerne inn i husene, mens vi fan-ger fikk ordre om å slå oss ned i de svære dikene bom-beangrepene hadde frem-brakt i gatene.

Dermed var krigen slutt for den dag. Tyskerne fore-trakk en hvil om natten og overlot tydeligvis flyverne å fortsette krigføringen.

Nede i dikene og revnene i gatene var der fullt av våpen og uniformseffekter. Det lot til at våre soldater hadde kastet disse tingene der og så prøvet å komme unna som sivile. Dermed var det å slå seg tilro i disse dikene, mens tyske infanterister patrul-jerte oppe i gaten for å be-vokte oss. Trass i at vi lå sammenstuett ovenpå våpen, geværer, håndgranater, pa-troner og uniformer, så var allikevel mainatten varm og deilig etter all spenningen og strabasene. Det var deilig å sove under Kims himmel, men flyenes ustanselige tok-ter i retning av Kertsj holdt oss våkne hele natten. Dertil kom så den kvalme lukt fra de døde som hadde ligget der i flere dager. Opp-holdet nede i dikene ble til-slutt nesten uutholdelig.

Det forekom oss merkelig at befolkningen ikke hadde ryddet vekk og fått begravet de døde et eller annet sted i en massegrav utenfor lands-byen.

Nu gikk det endelig opp for oss at disse grøftene hvor vi lå sammenpakket var oss en plage, da vi måtte være

Svenska kyrkan -

(Forts. fra side 1)

vapnet Tre Kronor. Väl inkommen tycktes mig atmosfären vara vänlig, ljus och kulturell. Med högtidlig glättighet, fri från bustreckstanke gick jag vidare med en klapp på kinden av församlingssystemet, en klapp på huvudet av pastorn. I trädgården vankades ibland saft och bullar för oss barn efter gudstjänsten som förrättades i den vackert inredda kyrksalen. De som ägde en nationaldräkt, och det var inte få, svängde sig i folkdansen vid midsommar, Lucia, Jul. Allt gjordes så omsorgsfullt traditionellt och så svenska, att Sverige, moderlandet, kom långt efter. Hur besvikna blev jag intet, efter dessa högtidliga festligheter i Berlin, på midsommarnas i Sverige som i de flesta samhällen firas med jazz, sprit och vrål och där nationaldräkter betraktas med löje.

Den svenska skolan som även den inrymdes i villan, förestods av två lärarinnor. Även där var atmosfären vänlig, uppfostran fosterlänskt med en underbar idealkänsla för hemlandet Sverige som nästan gränsade till en sorts pedestalbeundran. Hur besvikna blev många ungdomar när de bosatt sig i sitt hemland? När jag ser mig omkring i landskapet med de traditionellt röda stugorna, de små vita kyrkorna som kulturcentrum och de gröna skogarna som kantar de många sjöarna — detta är landet som jag lärt mig älska — men människorna — de äro inte desamma som jag mött i Berlin.

Varje år fick de svenska besläktade barnen tillfälle att resa till Sverige om de var tyska medborgare eller svenska spelade ingen roll. Själv fick jag sommarvistelser i Mörrum, Helsingborg, Älgarås, Tidaholm, Ljusdal och någonstans i Dalarna. Det var mycket spännande att samlas på Stettiner Bahnhof för vidare transport under ledning av lärarinnorna. Utom en enda gång kommer jag alltid att minnas dessa underbara somrar med glädje och åminner mig dessa

yterst forsiktige med å snu oss av frykt för att et eller annet vapen kunne eksplodera. Heldigvis hendte det intet.

Utpå morgenens fikk vi påny frokost bestående av kaffe och bröd, smör och noe ost. Såsnart frokosten var overble alle vi krigsfanger beordret opp på panservognene og tanksene og dermed kjørt ut fra landsbyen.

sommarföräldrar med oändlig tacksamhet som öppnade sina hem för oss Berlin-svenskar.

Besvikna blev jag när den svenska Kungen skulle besöka Viktoriasförsamlingen. Van vid alla festligheter i Hitlerjugend i samband med Führerns närvaro så betyddes en Kung för mig något sagobetonad och förbundet med en väldig pomp och ståt. Men där kom en gammal, gammal man i svart kostym och «PARAPLY!» Just denna form av «Spira» nästan snörde ihop min strupe av återhållen gråt. På de vuxnas fråga vad jag tyckte om kungen, så tyckte jeg att han inte alls motsvarade mina förväntningar. Damernas djupa nigningar kom mig emellertid att se det lustiga i det hela där jag stod vittande med en svenska flagga och iförd i Blekingedräkt.

Under kriget fick varje familj med f. d. svensk medborgare eller varje svensk medborgare och varje svensk medborgare ett matpaket mot en viss avgift en gång i kvartalet. Att dessa tillskott blevo uppskattade behöver man inte förundra sig över. Dessa dagar blev till festdagar, med äcta kaffe och härliga plättar.

Men — 1945 tedde sig bilen av den Svenska Kyrkan i Berlin en helt annan. Den festliga glansen var borta, likså glättigheten. Bäddar på golv, barnens ögon som sett förmycket lidande, mödrarnas förtvivlan och robusta Röda Korsmän som lastade de vita bussarna utanför grindarna. Min mor och jag med min lilla bror kom från öster efter en våldsam flykt och ägde bara kläderna på kroppen. Många andra var i ännu sämre belägenhet. Den Svenska Kyrkan var deras sista hopp om hjälp. De tyska städerna brann och deras befolkning förberedde sig till den sista striden. De uttröttade församlingssystrarna delade ut kläder och gav de gråtande ett ord till tröst. Tyvärr fick jeg redan då en liten inblick i svenskarnas inställning till tyskarna, då pastor Myrgren spotskt yttrade: När de allierade kommer till Berlin, om det är ryssar eller amerikaner, så hissar vi den svenska fanan och hälsar dem hjärtlig välkommen! — Att dessa ord direkt drev mig till närmaste anmälningscentral för Volksturmen anar han väl inte. Som flicka blev jeg inte antagen, men jag arbetade, så ofta jeg kunde smita ifrån kyrkan, med barrikaderna. Dessa ord gjorde ohyggligt ond, säkert också för många

andra som hade sine söner, fäder och bröder ute i stridlinjen. (Jag nämner dette, eftersom denne pastor skröt särskilt mycket med sina «bedrifter» i Aftonbladet.) Utom den sist nämnde så skapade alla andra präster en underbar stämning och en fin sammanhållning mellan Berlin-svenskarna, visade mod och beslutsamhet i farliga situationer. En Kyrkoherde var särskilt omtyckt av oss Hans kärlek till de båda länderna Tyskland och Sverige gjorde att vi Svensk-Tyskar kände oss förenade med de båda länderna på ett särskilt sätt. Hans avslutning av bönen: Gud beskyddde Sverige och dess konung och Tyskland med dess ledare, minns jag som barn säreget vackert. Det var just så jag kände det.

Nu, när den Svenska Kyrkan kom i blickpunkten, tänker jag på den stunden då jag för sista gången lämnade den pampiga villan, som för mig skapade ett stycke Sverige med den Svenska Kyrkan som Kulturcentrum. Med vilken avsmak kastade jag inte Aftonbladet åt sidan när jag för några veckor sedan fann ett tryckt formulär i den för utträde ur den Svenska Kyrkan. För att göra det ennu lättare för den Svenska kulturen att förfalla?

Men jag tror att de äkte svenska trängfar man i de Svenska Församlingarna i utlandet och jag skulle vilja råda alla läsare som tänker bege sig utomlands — besök utlandssvenskarnas församlingar — Ni kommer enbart att glädjas över deras nationella känsla och kärleken till «gamla» Sverige.

Vera Oredsson.

Hjälpen til India

ENN TIL FRONT-KJEMPERNE?

99 prosent av befolkningen i landet er sikkert innstillet for hjelp til India. Dertil kommer mange andre land, kolonimakten England og andre store, rike land.

Bare en liten brökdelen av 1 prosent av Norges befolkning har interesse av hjelp til frontkjemperne. (Av de styrende kan frontkjemperne ikke vente seg noe, fordi de har fornærmet våre styrende med å se det riktige før dem.)

Jeg vet om folk som måtte lide straff som landsforräder, og som ga 50 og 100 kroner til Ungarn, men ikke har gitt 2 øre til frontkjemperne, Forbundet eller avisene. — Det kommer ikke av endret innstilling, men rett og slett av utilgivelig tankelöshet. Jeg minner om dette

Vandalene -

(Forts. fra side 5)

let i Jerusalem som Titus brakte til Rom 400 år tidligere. Det ble lastet i de vandalske galeier og skipet til Afrika. Vandalene transporterade også noen få tusen slaver tilbake til Afrika slik som det var vanlig dengang, og de førte med seg keiserinnen og hennes to døtre som gisler. Av disse ble den ene, Eudoxia, giftet med kong Gaiseriks sønn Hunerik.

På den annen side forårsaket vandalene intet blodbad og øvet ingen grusomhet mot de romerske borgere. Voldtekt var forbudt under dødsstraff. Ikke en eneste offentlig bygning eller heligdom vites ødelagt av dem.

De store stenskulpturer som vandalene og gotene respekterte, var enten allerede deformerte eller skulle senere bli hakkt istykker og spredt for all vinder av de degenererte etterkommere av de engang nordiske romere selv. Jeg behöver ikke minne leseren om musikkgeniet Nero, som spilte på fele mens Rom brant nedanför ham, eller om Vespasian som laget barrikader av stenstötter (hovedsakelig greske) som forsvare mot Vitellius. Gregoire germanerhater beskriver begge disse gjerninger som tidlige exemplar på «vandalisme»!

Hvor mildt vandalenes opphold i virkeligheten var kan en forstå av det faktum at bare en uke etter at plyndrerne hadde reist gledet romerne seg igjen over cirkuset — i all dets strålende barbarisme! Hva vandalene hadde gjort var i full overensstemmelse med de uskrevne lover for enhver seierherre — de førte bort bytte slik som for eksempel seierherrene av 1918 og av 1945 gjorde i Tyskland. Men det vandalene IKKE GJORDE tjener dem til all ære. De forbød absolutt enhver grusomhet mot sivilbefolkningen, spesielt mot kvinner og barn. De forbød vanheliligelse av helligdommer og templer og ødeleggelse av kulturmimesmerker.

Men la oss gi ordet til den katolske biskop Salvanius av Marseilles som omkring 450 e. Kr. skrev: «Hvis noen fører et utsvevende liv under gotene og vandalene, så er

nå här India-aksjonen pågår.

Jon Vangen.

P.S. Når var siste årsmøte eller generalforsamling i Hjelpeorganisasjonen for frontkjemperne?

D.S.

det en romer. For gotene og vandalene setter moralisk renhet og rettskaffenhet så högt at de ikke bare er kyske av den grunn, men — og her sier jeg noe nytt og utrolig og uhört — de har gjort romerne kyske også. Skam over deg du romerske folk, skam over din måte å leve på, for bare to av dine byer er fri for ondskap, de som barbarene holder.» Og ved en annen anledning skrev han: «Hvor gotene styrer er bare romerne fordervet, men hvor vandalene styrer, får ikke romerne heller lov til å føre et fordervelig liv.»

Det er psykologisk forståelig at tyskerne som har arvet meget av vandalenes og goternes ånd i deres verk og tanker mere enn andre skulle være brennemerket av «vandalisme» og «barbarisme», men ingen må innbille seg at britene, skandinavene og nederlenderne er mindre påvirket. For å splitte de germanske folkeslag og hisse dem til krig mot hverandre, foregir germanerhaterne for exempel å se en «sivilisert nasjon» i britene, mens tyskerne bare er «barbarer». Denne uærlige smiger sammenkoblet med et bunnløst hat mot Tyskland er noe alle nordiske mennesker burde være oppmerksom på. Spesielt italienerne og franskmenne, som ofte er ærlige nok til å innrømme den dype og varige innflytelse av germansk blod i deres Renaissance, pleier denne misunnelse mot vandalene og goterne. Denne snikende ondskap har ofte blitt født rettvist av de største tyske forfattere, spesielt av Friedrich Schiller. Det er på høy tid at de latinske folk blir klar over den store gjeld de har til deres germanske naboer. Selv deres sprog er i stor utstrekning blitt beriket av germansk frankisk tungemål. De vidunderlige gotiske kirker i Frankrike er germanske i enhver henseende, og selv deres såkalte romanske bygningsstil er fra rotene av germansk. Men om dette er det materiale nok til en hel bok for ikke å snakke om en essay.

Som konklusjon: Skjelset «vandalisme» må enten gå ut av bruk eller gis en ny og noblere betydning, slik: VANDALISME = disiplinert oppførsel og korrekthet i krig, respekt for kunst og hellige ting, respekt for kvinnan, ridderlighet mot de svake og unge, og personlig integritet.

La oss gjenopprette de nordiske vandaleres gode navn og rykte en gang for alle.»

Utfallet kan einast -

(Forts. fra side 1)

de han i Sverige. Han har sett seg godt inn i eldre norsk soge, slik at han m. a. i denne finn mange tilknytingar til Quislings ideologi. Han var til stades ved rettssaka mot Quisling, og har samla tilfang til Quislingbiografien i mange år. Tidlegare har han skrive biografiar om m. a. greiv Folke Bernadotte. Han ordlegg seg kort og greidt, men uten å verte turr.

*

Dom burde, både etter kristen moral og sunn fornuft, først og fremst vere forståing. Å ilette eit menneske dødsstraff etter å først ha gått krokvegar for å få det dømt, slik den norske eksil-regjeringa gjorde då den uten vidare laga ei millombels lov med tilbakeverkande kraft og sidan nyttar seg av til dels tvilsame vitneprov, var ikkje berre ei låk, men og ei uklok gjerning. Like so sikkert som at der til alle tider vil finnast menneske som brenn for sanning og rett uten å ha trollsplinten i auga, like sikkert er det, at tida arbeider for den som har lide urett.

«Den endelege lomen over den uvanlege laupebana til Quisling lyt fellas i historisk perspektiv og i lys av dei nye prova som for kvar tid kjem til,» seier Hewins.

Det var meiningslaust å avvikle den komplisera saka mot Quisling i «frigjeringsåret». Skulle han ha vorte rettvist dømt då, måtte det — som også Hewins er inne på — vorte av domarar som kunde ha dømt heilt upåverka av regjeringa og folket sine fordomar. Hewins' eiga vedgåing vitnar om kor lett det er å felle ein forhasta og urettvis dom under slike tilhøve: «Eg var nett like full av fordomar (prejudiced against) mot honom (Q.) som nokon annan. Som augnevitne under rettssaka skreiv eg andre dagen: «Den hauen av dokumentariske prov som i dag er framførde imot honom, tykkjест vere tilstrekkelig til å få han dømd etter, og det tykkjест vere uturvande å halde fram med forhøyret i veka som kjem.»

Når vi vil vere skjønsame, seier vi gjerne at «saka må sjåast frå fleire sidar» og at det må leggjast godvilje til. I Quislingsaka var det eingentleg turvande å kunne skilja mellom «rett og rett», som Hewins ordlegg seg.

Slike omsyn vart ikkje tekne til Quisling. Han skulde straffast — med hardaste straff som fanst. Tillhengjarane hans likeeins — om mogeleg. Difor det serlege lovmakeriet i London.

*

Det er utruleg kva flinke juristar kann greie ved hjelp av utvalde vitne.

Quisling vart i den fyrste, reink juridiske omgangen forneda som knapt nokon annen heiderleg mann har vorte det her i landet, og fornedinga fekk sjølsagt stor innverknad på sakene mot tillhengjarane hans.

Men i andre og siste omgangen — historia sin?

Ingen ting er vel tyngre å snu enn inngrodde, sterkt kjenslefarga meininger. Likevel kann utfallet i dette høvet einast verte oppreising.

Kor lang tid denne «prosessen» vil komme til å ta, rettar seg mest etter ansvarskjensla til dei som **vaknar** — om dei vil «reise seg opp» og slå eit slag for si lite populære overtyding. Meiningane **deira** vil naturleg nok ha langt større vekt enn meinenga til dei beinveges impliserar (no delvis organisera i **Forbundet for Sosial Oppreising**), og det burde vel ligge oss meir på hjarta å gje landsens folk oppreising enn å syrgje for dei undertrykte ute i verda.

— — —

Vidkun Quisling var til det siste ein därleg diplomat, men ein mann med sine meinings mot. Som han sjølv forutsåg, er han framleis eit problem som ikkje er lett å komme forbi. Tida er no komme, då det for alvor krev å verte løyst — ut frå den lov eit kvart årleg og vake menneske ber i seg.

— — —

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — **Kristne Venner** møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapelig samvær.

Møtetid kl. 19.30.

DAGLIG FRISKE BLOMSTER

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

HVORLEDES FOLKE-MENING» LAGES

Et avslørende lys over det som foregår bak verdensku-lissene kastet begivenhetene omkring fyrstebryllupet i Amsterdam nylig. Her fikk en på en overbevisende måte demonstrert hvorledes «fol-kemenig» lages og hvorledes hetsen dirigeres. Det ble som kjent både i pressen og i kringkastingen laget stor blest omkring de tyskfiendtlig «demonstrasjoner» som ble avviklet i forbindelse med den nederlandske kronprinsessens bryllup med den tyske prins. Det ble berettet om røkbomber og hujende demonstranter, ja til og med attentatforsøk ble antydet. Det lykkes da også de iherdige presseknekter å få innbilt sine leser litt av hvert i retning av hvor tyskfiendtlig det nederlandske folk var. Selv Anne Franks såkalte dagbok kom en trekkende med. Så avslørte imidlertid selveste den nederlandske statsminister Cals under et valgmøte i Amsterdam at det var den utenlandske sensasjonspressen som hadde «bestilt demonstrasjonene og spetakkelet. Han nevnte uttrykkelig «en tysk fotojournalist», så en-hver kan tenke seg hvor tysk han var. Ellers hadde et av de store amerikanske TV-selskaper tilbudd en 20-årig ungdomsbandeader 2000 gyl- den og diet for hver mann som han kunne skaffe til å demonstrere «folkeviljen».

En kan kanskje også tenke seg hva slags amerikaner det er som dirigerer dette TV-selskap. Ellers var ikke det britiske BBC stort bedre. Under overføringen av bryllupshøytidelighetene puttet det inn tendensbilder fra krigspropagandaen. Men da reiste det seg også skarpe protester selv i England.

*

FORTSATT FREMGANG FOR NASJONAL-DEMOKRATENE

Også ved valget i Hamburg gjorde det nye parti nasjonaldemokratene det skarpt. Riktig nok fikk det ikke tilstrekkelig stemme-prosent til å bli representert på grunn av de gamle partiers meget lite demokratiske sperreanordninger, men 3,9 prosent er da heller ikke så rent dårlig. Ved foregående valg hadde partiet 1,9 prosent av stemmene, så det går raskt fremover. Bekymringen over dette nye og irriterende nasjonale parti er da også stor og alminnelig

hos de gamle partipolitikere, som nu rådslår om hva der kan gjøres for å få de fremtidige valg så «demokratiske» at ingen andre enn de slipper til. Det noksom bekjente Frankfurter Allgemeine Zeitung kaller nasjonaldemokratenes resultat ved valget i Bayern for en «skjønnhetsfeil». Bladet trøster seg riktig nok med at noe valgskred kan det jo ikke kalles, men likevel er 10 prosent for et høyreekstremt parti i Erlangen «verdt oppmerksomhet». Den bayerske CSU-ministerpresident Goppel sier: «Jeg begriper det slett ikke helt. Men det er ganske sikkert uttrykk for en viss utilfredshet med alt, også med oss.»

*

DE GAULLE

Siden det er så meget snakk om president de Gaulle om dagen, kan det kanskje ha sin interesse å nevne at generalen nu i flere år har tatt undervisning i russisk. Og så god er han nu blitt da han bryter medarbeiderskapet i NATO og begir seg østover at han nylig kunne underholde seg med sovjetsemmen Sorin i Paris på russisk. Han ønsker tydeligvis selv å kunne kontrollere tolkene når han nu snart drar til Moskva for å forhandle om Europas fremtid.

*

LETTERE SAGT ENN GJORT!

I den tyrkiske nasjonalforsamling røk nylig representantene i tottene på hverandre i aller bokstaveligste forstand. Da presidenten bad representantene om å «oppføre seg som gentlemen», ble det svart tilbake av de kjempende: «Vi er ikke gentlemen, vi er politikere!» Vi lurer på hva representantene ville ha svart her i Norge hvis stortingspresidenten skulle falle på å rette en lignende oppfordring. For i all kopieringen av England er dette kanskje det vanskeligste for nordmenn. Jevnfør reaksjonen på en viss britisk bok.

*

FЛЕРЕ КРИГСТИД-АВСЛØРИНГЕР

Fra februar av har det tyske blad WELTWOCHENhatt gående en serie av Pierre Accoce og Pierre Quet under titelen «Krigene ble vunnet i Sveits.» De to franskmenn avslører at den kommunistiske sjefspion Rudolf Rössler, kalt «Luci», som ledet sovjetspionasjen

mot Tyskland fra Sveits av, under sitt arbeide ble understøttet av den sveitsiske etterretningssjef Roger Mason. Så det kan nok være grunn til i tide å gå etterretningspersonalet etter i sommene.

*

FRA DRESDEN

I Dresden har man nu fått restaurert ryggerstatuen over August den sterke. Natten etter at den var ferdig ble den forsynt med følgende påskrift:

«Lieber August, steig her-neder und regiere Sachsen wieder. Lass in diesen trüben Zeiten auch mal Walter Ulbricht reiten.»

Vask, maling, tapetsering, mørstermaling

RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN
— Telefon 26 55 30 —

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING
Trondheim

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvei. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Hvorledes er det med

BLADPENGENE?

Har DE betalt?

FOLK OG LAND

Kierschowsgr. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser :

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands : Kr. 50,— pr. år,
kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1.—.

Bruk postgiro nr. 16 450.

Utgiver A/S Folk og Land
Viking Boktrykkeri